

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anja Lisland, 69 24 70 00

Anmodning om oppnevning av settefylkesmann

Fylkesmannen har mottatt en klagesak fra Eidsvoll kommune. Klagen gjelder Eidsvoll kommunestyrets vedtak av 10.12.2019 om ekspropriasjon av deler av gnr. 18 bnr. 1 for bygging av ny skole og kollektivfelt i henhold til reguleringsplan nr. 0237262000 (Områdeplan for Vilberg området).

Kommunestyret har vedtatt ekspropriasjonen med hjemmel i pbl. § 16-2 første ledd. Vedtaket innebærer ekspropriasjon av delfelt BU3 (regulert til undervisningsformål) og SKH4 (regulert til kollektivholdeplass) i ovennevnte plan. Begge delfeltene består i dag av dyrket mark. Delfelt BU3 utgjør alene ca. 47 dekar dyrket mark.

Vi anmoder om at det oppnevnes settefylkesmann i saken dersom departementet mener at Fylkesmannen har kompetanse til å avgjøre saken. Det kan etter vårt syn stilles spørsmål ved om departementet er rette instans for behandling av saken, jf. her orl. § 12 første ledd annet punktum. Vi ber derfor om at dette avklares før evt. oppnevning av settefylkesmann.

Habilitetsvurderingen

Reguleringsplanen ble vedtatt den 20.12.2018. For delfelt BU3 gjelder et krav om detaljregulering. I planprosessen innga Fylkesmannen innsigelse til planforslaget, blant annet med henvisning til jordvern hensyn og hensynet til økt matproduksjon. Kommunal- og moderniseringsdepartementet tok ikke innsigelsen til følge i vedtak datert 20.12.2018 under sak 18/129. I vedtaket ble det imidlertid uttalt at:

«Departementet bemerker likevel at de tallene som kommunen har lagt til grunn for vurdering av behov for framtidige utvidelser av skolen, er høyere enn elevtallsprognosen i kommunens brev av 22. oktober 2017 tilsier. I tillegg har Fylkesmannen påpekt at kommunen har lagt betydelig høyere arealnormer til grunn enn det som synes å være vanlig praksis. Det kan ut fra dette synes å være usikkerhet med hensyn til hva som er et reelt arealbehov for den nye skolen. Kommunen bør i forbindelse med detaljreguleringen foreta en grundigere vurdering av arealbehovet og fotavtrykket for skolen, for å redusere

arealbeslaget av dyrka mark så mye som mulig. Kommunen bes i denne sammenheng også vurdere om den planlagte flerbrukshallen kan legges annet sted enn innenfor område BU3, for å bevare en større del av det omkringliggende jordbruksarealet. Hensynet til gode driftsmessige forhold for jordbruksdrift på gjenværende arealer bør også vektlegges i detaljplanleggingen.»

Sivilombudsmannen uttalte i sak 2009/1306 (SOM-2009-1306) at de beste grunner talte for at Fylkesmannen burde overlatt behandlingen av en klage på en reguleringsplan, der samme Fylkesmannen hadde hatt innsigelse som førte til endringen av planens innhold, til en settefylkesmann. Bakgrunnen for det var at Fylkesmannens miljøvernavdeling har påvirket planens materielle innhold.

Klagesaken vi har mottatt fra Eidsvoll kommune gjelder et ekspropriasjonsvedtak. Uttalelsen fra Ombudsmannen har i så måte ikke direkte overføringsverdi. Regulerings-saken har imidlertid vært på høring til Fylkesmannen, og Fylkesmannen har av hensyn til vern av dyrket mark fremsatt innsigelse i saken. Vi mener derfor at det er uheldig at klagesaken behandles av dette embetet. Sett i lys av at det eksproprieres dyrket mark med grunnlag i en reguleringsplan vi har hatt innsigelse til, kan det for sakens parter være egnet til å svekke tilliten til vår behandling. Dette kan også bli problematisert ved en evt. videre prosess i saken.

Fylkesmannen viser i denne sammenheng til at det er omstridt om ekspropriasjonsvedtaket truffet av kommunen oppfyller vilkårene i orl. § 2. Departementets vedtak synes å bygge på en forutsetning om at nødvendigheten av arealet som er avsatt til undervisningsformål bør utredes nærmere på detaljplannivå, slik at det gjøres minst mulig inngrep i dyrket mark. Innsigelsen fra Fylkesmannen og Departementets vedtak i tilknytning til denne, synes derfor å være et tema i klagesaken, hvor et spørsmål er nødvendigheten av inngrepet (realisering av ekspropriasjonsformålet).

Fylkesmannens kompetanse i saken

Vi viser til at Fylkesmannen har begrenset kompetanse for visse typer ekspropriasjonsinngrep. Det følger av forskrift (FOR-1960-06-02-4) punkt 3 annet ledd første og siste punktum at:

«Samtykke til eiendomsinngrep kan ikke gis av fylkesmannen i medhold av delegering i saker som skal legges frem for fylkesmannen etter oreigningslova § 12 første ledd annet punktum. (...) Saken skal sendes i begge tilfelle med fylkesmannens uttalelse til vedkommende departement til avgjørelse».

Det fremgår av orl. § 12 første ledd annet punktum at:

«Vedkjem saka ting som høyrer under fylkesmannen, helse- og sosialstyret, samferdselsnemnda eller andre sakkunnige organ, skal dei til vanleg få høve til å seie si mening»

Dersom det i denne saken må stilles tilsvarende krav om at Fylkesmannen som landbruksmyndighet skal gis mulighet til å uttale seg, for at saken skal bli best mulig opplyst, er det etter vårt syn noe usikkert om Fylkesmannen kan behandle klagesaken, eller om tilsvarende prinsipper også vil gjøre seg gjeldende på dette området.

Vi kan ikke se at dette er avklart i Rundskriv H-2010-1 eller i departementets brev hvor myndighet til å behandle klager etter plan- og bygningsloven er delegert Fylkesmennene, av 28.09.2009 i sak 09/2179.

Vi anmoder på denne bakgrunn om at departementet enten oppnevner settefylkesmann, eller at departementet behandler klagesaken selv.

Sakens dokumenter er vedlagt dette brev.

Med hilsen

Rannveig Bjerkmo
avdelingsdirektør

Odd Meldal
seksjonssjef

Juridisk avdeling

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

EIDSVOLL KOMMUNE
ADVOKATFIRMAET MACDONALD
AURSNES

Rådhusgata 1
c/o Advokatene Berg Ditlev-Simonsen
Kristian Augusts gate 12

2080 EIDSVOLL
0164 OSLO